

Sp.

101. Tillaga til þingsályktunar

um hlutfallslega lækku á kaupum, launum og íslenskum afurðum á innlendum markaði.

Flm.: Jónas Jónsson.

Alþingi ályktar að kjósa nú þegar með hlutfallskosningu 4 menn til að gera í samráði við ríkisstjórnina tillögur um, hversu lækka skuli hlutfallslega með lagasetningu verkakaup, laun starfsmanna hjá ríki, bæjarfélögum og einstökum fyrirtækjum svo og verð á íslenskum afurðum á innlendum markaði.

G r e i n a r g e r ð .

Dýrtíðin hefur nú náð því hámarki, að Íslendingar geta ekki keppt við náþjóðir sínar nema í sárfáum framleiðslugreinum, og þar, sem framleiðslan annars ber sig enn þá, er sýnilegt, að samkeppni annarra þjóða mun fyrr en varir valda stöðvun, ef ekki tekst að koma á heilbrigðu skipulagi um tilkostnað við dagleg störf í landinu.

Flestum landsmönnum mun nú vera kunnugt, að öll hin stærri verzlunarskip landsins liggja nú bundin við bryggju síðan í byrjun októbermánaðar. Krafa sjómanna virðist vera sú, að kaup þeirra eigi ekki að lækka, þó að stríðinu sé lokið, fyrr en aðrar stéttir lækki kaup að sama skapi og innlend vara falli í verði hlutfallslega. Má segja, að þetta sé ekki ósanngjarnt í sjálfu sér, en samt er þessi krafa óframkvæmanleg, ef íslensk skip eiga að fara á flot aftur. Nágrannþjóðirnar hafa svo miklu lægri taxa á flutningum og lægra kaup og laun í siglingum, að stundum munar helmingi eða tveimur þriðju hlutum, hvað útgerðarkostnaður Íslendinga er hærri en hjá keppinautum. Nú sem stendur hagnast Eimskipafélag Íslands stórmikið á hverjum degi, sem verkfallið stendur, því að það flytur vörur til landsins með ódýrum útlendum skipum, en skip félagsins liggja óhreyfð, þannig að ekki er tap á þeim. Þó að setja megi málið fram á þann hátt, að í bili sé það gróði fyrir Eimskipafélagið að láta skip sín liggja bundin í höfn, þá þýðir slík stöðvun upplausn og eyðing félagsins svo og allra íslenskra siglinga. Þjóðin er þá komin á sama stig og áður, þegar hún gat ekki annað flutninga sína sjálf, heldur varð í því efni að leita til útlendra þjóða. Mætti það kallast undarlegur háttur að haga svo fjármálum landsins, að þjóðin yrði fyrir fákæna stjórn í þeim málum aftur handbendi annarra þjóða.

Þó að siglingar séu hér nefndar, er það eingöngu af því, að samkeppnin við útlönd hefur nú þegar stöðvað siglingaflotann. En svipað er ástatt um aðrar atvinnugreinar. Þjóðin getur ekki keppt við nágranna sína um smíði báta né viðgerð skipa. Einstakir iðnaðarhlutir eru tífalt dýrari hér á landi en í Ameríku, sem er þó dýrt land. Það er alkunna, að ýmsar landbúnaðarvörur eru miklu dýrari hér en í grannlöndunum, og fá bændur þó of lítið í sinn hlut, miðað við kaupgjald bæjanna.

Það, sem nú þarf að gera og Alþingi ætti að hafa forgöngu um, er að koma á samtökum um lækku á dýrtíðinni og beita síðan löggjöf til að halda réttu hlutfalli um laun, kaup og afurðaverð. Allar stéttir standa jafnvel að vigi, því að tekjur og útgjöld lækka að sama skapi. Hlutföll verðlags og kaupgjalds haldast óbreytt, en tölurnar lækka. Bezt væri að koma þessari samræmingu á með löggjöf, sem gengið væri frá á einum degi, en ef það tækist ekki, mætti lækkuin gerast í nokkrum stigum og þó vera lokið um næstu áramót. Takmarkið ætti að vera það að lækka kaup, laun og afurðaverð á þann hátt, að Íslendingar yrðu hvarvetna innan lands og utan samkeppnisfærir í samanburði við Norðurlandabúa og Breta. Lagt er til, að allir stjórnsmálaflokkarnir starfi saman að lausn þessa máls í samráði við ríkisstjórnina.

Ef ekki er hnigið að þessu ráði, mun hver ófarnaðurinn fylgja öðrum. Íslenski flotinn liggur fyrst í höfn og verður síðan leigður eða seldur til útlanda. Eimskipafélagið hættir við að endurnýja og stækka flota sinn. Strandferðir landsins komast aftur í hendur danskra og norskra skipaeigenda. Íslenskur fiskur fellur í verði til jafns við verðlag Norðurlandabúa og Englendinga. Við það stöðvast fiskiflotinn. Þá mun gripið til þess úrræðis að lækka krónuna. Þá eyðast innstæður landsmanna, auk þess sem krónulækku er blábert augnabliksúrræði og dregur eftir sér meiri verðfellingu myntarinnar, og er erfitt að sjá, hvar þá skal numið staðar. Getur þá að líta þjóð, sem hefur eyðilaggt gjaldmiðil sinn, eytt innstæðum sínum innan lands og utan, stöðvað sínar eigin siglingar og lamað alla framleiðslu í landinu.

En ef farin er sú leið, sem hér er bent á, tapar enginn, en allir græða. Íslensku krónunni er bjargað. Innieignir í bönkum og sparisjóðum halda fullu gildi. Íslensku skipin leita út á hafið, og flotinn stækkar. Hin nýpöntuðu veiðiskip fá eðlileg starfs-skilyrði í þjóðarbúinu. Ræktun eflist, og íslenskur landbúnaður færir í aukana, þar til hann getur gert tvennt í einu: fætt íslensku þjóðina og byrjað að flytja íslenska búvöru til erlendra markaða, eins og gert hefur verið frá landnáms tíð og fram á síðustu missiri.